

בא ראה, העולם התחתון הוא בנגלה, והוא ראשית הכל לעלות בדרגותיו. כמו שהחכמה העליונה היא ראשית הכל, כך גם העולם התחתון הוא חכמה, והיא ראשית הכל, ומשום כך קוראים אתה, משום שהוא שְׂמֻטָה, ובגלוי.

והעולם העליון, שהוא היובל, קוראים הוא, שְׁפָל דְּבָרָיו הם בנסתר, וסוד הדבר של לאה, שְׁפָתוֹב ויִשְׁכַּב עִמָּה בלילה הוא, ועל זה פתוב (במדבר יח) וְעִבַד הַלְוִי הוא, פְּדִי לְמִשְׁפַּח מִמֶּנּוּ בְּרֻכּוֹת לְכָל. הוא - העולם העליון שְׁנִסְתָּר תָּמִיד. ויעקב במה שְׁנִסְתָּר לא נדבק ברצונו, אלא במה שְׁנִגְלָה, וזה סוד הפתוב ודבק באשתו.

וירא ה' כי שנואה לאה. מפאן שְׁשׂוֹנֵא אָדָם עֲרוֹת אָמוּ (ואחותו), ויתיחד אדם עם אמו בכל מקום ולא יחשש, והרי העירו, בן מתיחד עם אמו. והכל התכסה מיצקב, שהעולם העליון לא התגלה כלל.

בא ראה, בשביל יעקב התקנים העולם. ואם תאמר, הנה בשבילו של אברהם, כמו שנאמר בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם - אלא משום יעקב התקנים אברהם, שְׁפָתוֹב (ישעיה כט) פה אָמַר ה' אֵל בית יעקב אשר פדה את אברהם. ומקדם לכן היה הקדוש ברוך הוא בונה עולמות ומחריבם. כיון שבא יעקב, השתכללו ממנו העולמות ולא נחרבו כבראשונה. זהו שְׁפָתוֹב פה אָמַר ה' בראך יעקב ויצרך ישראל וגו'.

בא ראה מה פתוב, (שמות ד) בני בכרי ישראל, וכתוב שלח את בני ויעבדני. ישראל נקרא בן

תא חזי, עלמא תתאה באתגליא איהו, והוא שירותא דכלא, לסלקא בדרגוי. כמה דחכמה עלאה הוא שירותא דכלא, הכי נמי עלמא תתאה, חכמה איהו, והיא שירותא דכלא. ובגין כך, קרינן אתה, בגין דאיהו שְׂמֻטָה, ואתגליא.

ועלמא עלאה דאיהו יובלא, קרינא הוא, דכל מלוי באתפסיא אינון. ורזא דמלה דלאה, דכתיב, (בראשית ל) וישכב עמה בלילה הוא. ועל דא כתיב, (במדבר יח) ועבד הלוי הוא. בגין לאמשכא מניה ברכאן לכלא. הוא, עלמא עלאה דאתפסיא תדיר, ויעקב במה דאתפסיא לא אתדבק ברעותיה, אלא במה דאתגליא, ורזא דא דכתיב, (בראשית ב) ודבק באשתו.

וירא ה' כי שנואה לאה. (בראשית כט) מהכא, דסאני בר נש עריין דאמיה, (ואחותיה) ויתיחד בר נש עם אמיה בכל אתר ולא יתחשש. והא אתערו, בן מתיחד עם אמו. וכלא אתפסי מיצקב, דעלמא עלאה לא אתגליא כלל.

תא חזי, בגיניה דיעקב אתקיים עלמא, ואי תימא הא בגיניה דאברהם, כמה דאת אמר, (בראשית ב) בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם. אלא בגיניה דיעקב אתקיים אברהם, דכתיב, (ישעיה כט) פה אָמַר ה' אֵל בית יעקב אשר פדה את אברהם. ומקדמת דנא הוה קדשא בריה הוא בני עלמין וחריב לון, כיון דאתא יעקב מניה אשתכללו עלמין, ולא אתחרבו פקדמיתא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה מג) פה אָמַר ה' בראך יעקב ויצרך ישראל וגו'.

תא חזי מה כתיב, (שמות ד) בני בכורי ישראל, וכתיב (שם) שלח את בני ויעבדני, ישראל

לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשׁוּם שְׁנֵי דְבָק
בוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמָר מִזֶּה שָׁמוֹ וּמִזֶּה
שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדַע.

כִּשְׂרָאָה הוֹלִידָה אֶת רְאוּבֵן, מִה
כְּתוּב? וּתְקָרָא אֶת שְׁמוֹ רְאוּבֵן.
רְאוּבֵן סֵתָם, מִשׁוּם שְׁנֵי כְּלָל
בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים מְחַבְּרִים יַחַד -
שְׁמֵעוֹן וְלוֹי. מִה הִטְעַם לוֹי? כְּמוֹ
שְׁנֵי אֲמָר (מַלְכִים א-ז) לִיּוֹת, הַחֲבוּר
שֶׁל כָּל הַצְּדָדִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכָּאן שְׁכַתוּב
יֵתֵר שְׂאֵת וְיֵתֵר עֵז, כְּתַרְגוּמוֹ
בְּכוּרָה, כְּהֵנָּה וּמַלְכוּת. וְהַמְלָכוֹת
הֵיא בְּצַד הַגְּבוּרָה, וְעַל פֶּן רְאוּבֵן
סֵתָם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, רְאוּ בֵּן סֵתָם,
שְׁנֵי כְּלָל בְּשְׁמֵעוֹן וְלוֹי. כִּף הִיָּתָה
דְּעֵתָה [רְעוּתָה] שֶׁל לֵאָה, שְׁכַתוּב
הַפְּעַם יְלוּהָ אִישִׁי אֵלַי כִּי יִלְדְּתִי
לוֹ שְׁלִשָּׁה בָּנִים. מִשׁוּם שֶׁהָיוּ
שְׁלִשָּׁה שְׁמֵת־חַבְּרִים יַחַד.

וְכֹא וּרְאָה שְׁכַתוּב הוּא, שְׁהָרִי
הַמְּרַבֵּה הַעֲלִינָה - הָאֲבוֹת,
וְדוּד הַמְּלֶךְ שֶׁהַתְּחַבֵּר עִמָּם, וְכָל
הָאַרְבַּע הֵם מְרַבְּבוֹת עֲלִינוּת,
הַסּוּד שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וְעַל פֶּן
רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן וְלוֹי, אַחַר כִּף
יְהוּדָה שֶׁיִּרְשׁ מַלְכוּת, וְעַל פֶּן
כָּלֵם בְּמִקּוֹם הַזֶּה.

וְכַתוּב [וְהָ אַחַר זֶה שְׁכַתוּב] (בְּרֵאשִׁית כט)
הַפְּעַם אוֹדָה אֶת ה' וְגו' וַתַּעֲמֵד
מִלְדָּת. מִשׁוּם שְׁכַתוּב נִשְׁלְמוֹ
אַרְבַּעָה עֲמוּדִים. הַפְּעַם אוֹדָה
אֶת ה', מִה הִטְעַם אֲמָרָה בְּזֶה
אוֹדָה אֶת ה', וְלֹא בְּכֻלָּם? אֵלֹא
מִכָּאן, שֶׁכָּל זְמַן שְׁכַתוּב יִשְׂרָאֵל
בְּגִלוּת, הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ אֵינוֹ שָׁלֵם.
בֹּא רְאָה, אֵף עַל גַּב שְׁשִׁלְשָׁה
בָּנִים הָיוּ עַד שֶׁהוֹלִידָה אֶת
יְהוּדָה, הִכְפָּסָה לֹא הַשָּׁלֵם, וּמִשׁוּם
כִּף הַפְּעַם אוֹדָה אֶת ה', וְלֹא
בְּכֻלָּם. וְעַל פֶּן וַתַּעֲמֵד מִלְדָּת. מִה

אֲקָרִי בֵּן לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאֵתְדִבֵּק
בִּיה, כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר, (מְשַׁלֵּי ל) מִזֶּה שָׁמוֹ וּמִזֶּה שֵׁם
בְּנוֹ כִּי תִדַע.

לֵאָה, כִּד אוֹלִידָת לְרְאוּבֵן מִזֶּה כְּתוּב, (בְּרֵאשִׁית
כט) וּתְקָרָא אֶת שְׁמוֹ רְאוּבֵן. רְאוּבֵן
סֵתָם, בְּגִין דְּאֵתְכִלִּיל בְּתַלְתָּ סֵטְרִין מִתְּחַבְּרָן
כְּחֻדָּא, שְׁמֵעוֹן וְלוֹי. מָאִי טַעְמָא לוֹי, כְּמָה
דְּאֵתְ אָמַר, (מַלְכִים א-ז) לִיּוֹת, חֲבוּרָא דְכָל סֵטְרִין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִהְכָּא, דְּכְתוּב, (בְּרֵאשִׁית מט)
יֵתֵר שְׂאֵת וְיֵתֵר עֵז, כְּתַרְגוּמוֹ בְּכִירוּתָא,
כְּהוֹנָתָא, וּמַלְכוּתָא. וּמַלְכוּתוֹ בְּסֵטְרָא דְגְבוּרָה
אִיהוּ, וְעַל דָּא רְאוּבֵן סֵתָם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא רְאוּ בֵּן סֵתָם, דְּאֵתְכִלִּיל
בְּשְׁמֵעוֹן וְלוֹי. יֵאָה הַכִּי הָיָה דְעֵתָה.
(ס"א רְעוּתָא) דְּכְתוּב, (בְּרֵאשִׁית כט) הַפְּעַם יְלוּהָ אִישִׁי
אֵלַי כִּי יִלְדְּתִי לוֹ שְׁלִשָּׁה בָּנִים. בְּגִין דְּהָיָה
תְּלַתָּא דְּמִתְּחַבְּרָן כְּחֻדָּא.

וְתָא חֲזִי, דְּהִכָּא הוּא. דְּהָא רְתִיכָא עֲלָאָה,
אַבְהָן וְדוּד מְלָכָא דְאֵתְחַבֵּר בְּהוּ, וְכֻלְהוּ
אַרְבַּע אֵינוֹן רְתִיכִין עֲלָאִין, רְזָא דְשָׁמָא
קְדִישָׁא. וְעַל דָּא, רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לוֹי, לְבַתֵּר
יְהוּדָה דִּירִית מַלְכוּ, וְעַל דָּא, כְּלָהוּ בְּאַתֵּר
דָּא.

וְכַתוּב (ס"א דָּא כְּתֵר דָּא דְכְתוּב) (בְּרֵאשִׁית כט) הַפְּעַם אוֹדָה
אֶת ה' וְגו' (בְּרֵאשִׁית כט) וַתַּעֲמֵד מִלְדָּת,
בְּגִין דְּהִכָּא אֲשֶׁתְכֻלְלוּ אַרְבַּע סְמִכִין. הַפְּעַם
אוֹדָה אֶת ה', מָאִי טַעְמָא אֲמָרָה אוֹדָה אֶת ה'
בְּהָאִי, וְלֹא בְּכֻלְהוּ. אֵלֹא מִהְכָּא, כָּל זְמַנָּא (דף
קנה ע"א) דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, שְׁמָא קְדִישָׁא
לָאו שְׁלִים הוּא.

תָּא חֲזִי, אֵף עַל גַּב דְּתַלְתָּ בְּנִין הָווּ עַד
דְּאוֹלִידָת לִיהוּדָה, לָא שְׁלִים כְּרֵסִיָּא.

וּבְגִינֵי כִף הַפְּעַם אוֹדָה אֶת ה', וְלֹא בְּכֻלְהוּ, וְעַל דָּא וַתַּעֲמֵד מִלְדָּת. מָאִי